

Colaboran CEIP de BUEU e Asociación AMIGOS DA BIBLIOTECA

HOMENAXE A MANOLO GOMEZ e FRANCISCO ESTEVEZ

Casa de Cultura de Bueu
25 de novembro 2001

Aínda que na actualidade a música tradicional está vivindo un momento de gran puxanza con intérpretes de moita sona, non podemos esquecer ter pasado por épocas de crises, onde a gran maioría dos músicos tradicionais eran e son case ignorados, aínda que o seu bo facer nunca foi merecedor do anonimato.

Ante isto a Banda de Gaitas MANXADOIRA, despois de varios anos de andaina interpretando a música tradicional, chegáballe o momento de recoñecer ós músicos que co seu labor, e practicamente sen medios, souberon manter este preciso tesouro que é a nosa cultura musical. Así nos fixeron chegar os diferentes ritmos populares e pezas de autores enriquecedoras e respectuosas co noso folclore.

Con esta homenaxe pretendemos recoñecer o labor de dous precursores dunha boa parte da música tradicional na actualidade neste Concello; Sr. Francisco Estevez - Paco Rinran - , e Sr. Manolo Gomez, que souberon transmitir os seus coñecementos as xeracións que lle seguiron. Isto é dobremente meritorio xa que ámbolos dous son autodidactas.

Esta iniciativa pretende ter unha continuidade en anos vindeiros, xa que no noso entorno hai moitos músicos (gaiteiros, tamborileiros, cantadeiras, etc..) que, aínda que non se dedicaron a ensinar, souberon manter con dignidade o mundo da música do país.

MANUEL GÓMEZ

Autodidacta.

Empezou a tocar facendo os seus propios punteiros de cana. Nalgunha ocasión tenlle adaptando unha vexiga de porco a xeito de fol, unha cana a xeito de rouco e sobrete, obtendo unha rudimentaria gaita.

Era entusiasta de OS BARROS, e alí onde ían tocar alía ía el aprendendo as melodías de memoria o tempo que se fixaba no movemento dos dedos. Deste xeito ía aprendendo a tocar.

Sendo moi novo comezou a traballar de mariñeiro nun barco do xeito. Coas 350 pesetas gañadas nunha boa semana de faena, e tras aconsellarse co seu pai, empregounas para mercar unha gaita de segunda man a un conveciño.

Poucos meses despois debutou en público tocando no Nadal en Beluso. Así comezou a súa andaina musical que ó pouco tempo o leva a unirse OS BARROS e posteriormente con AIRIÑOS DO LIBOREIRO, sen esquecer a súa participación como cantor na coral AGARIMOS.

Mediada a década dos anos setenta, e promovido pola APA do Colexio A Pedra como unha actividade máis, comeza a ensinar os rapaces e rapazas creando un grupo co nome OS DA PEDRA.

Pouco tempo despois e cos rapaces que deixaban o colexio montou a BANDA DE GAITAS VILA DE BUEU, onde continuou o seu labor docente ata hai poucos anos, inculcando o seu amor pola música e os instrumentos tradicionais, xa que non concibe as gaitas de inspiración estranxeira nin a percusión de alta tensión.

FRANCISCO ESTÉVEZ GARCÍA

“Paco Rínrán”

Autodidacta.

Cando andaba na escola facía os seus punteiros de cana, unha especie de frauta á que se lle encaixaba (axustaba) un pequeno pallón tamén de fabricación propia.

A primeira gaita mercoulla cando tiña uns 14 anos a Pepe de Costas en 200 ptas. que, á súa vez a mercara, estando na Mariña.

Comezou tocando só, sen percusión, facendo o seu debut na fogueira de San Xoán na Graña. Tempo despois tocaba de xeito ocasional con Flu (á caixa) e Silvino Dopazo (co bombo).

Posteriormente participa na coral AGARIMOS na que canta e toca con Manuel Barros. Con este, Flu e Silvino forman un cuarteto que leva o nome da Coral. É importante esta época xa que aproveita para aprender algo de solfeo co director da coral, o Sr. Escribano.

Nos anos 50 fúndase AIRIÑOS DO LIBOREIRO con Emiterio Juncal (ó bombo) e Manuel Soliño Barreiro (a caixa). Co tempo este grupo iríase renovando. Por el pasaron os irmáns Sa (Pepe e Toñito) da Magdalena e Palmeiro (Martín e Isidoro) da Graña, Lino Villar, Josefa Oliveira, Angel González, etc.

Paralelamente, tamén tocaba en orquestras –Novos Rítmicos, Balán, los King Jazz, etc.- que “levaban gaitero por aquilo de tocar nas procesións”. Na década dos 70 pasa polo Colexio Público A Pedra, onde ensinou música tradicional como unha actividade da Asociación de Pais.

Como intérprete nada se lle impón, tanto bota unha muiñeira como unha samba, cunha xota, un bolero, etc. Por impedimentos físicos hai dez anos que deixou a gaita pero toca a harmónica e segue compondo coplas e cantares, a maioría en clave de humor.

AIRIÑOS DO LIBOREIRO

Ó pasar pola Portela
Ouín tocar un gaitero
E dixéronme que era
“Airiños de Liboreiro”

O gaitero da Portela
Fixo a gaita de estripeiro
Para poder tocar con ela
No monte de Liboreiro

“Airiños de Liboreiro”
no ronco da gaita leva
un atururuxo que dí:
¡Viva o lugar da Portela!

Liboreiro, Liboreiro,
Monte que de todo téis
Tes o pino, tes o toxo
E tes o gaitero ós pés.

E tes ó gaitero os pés
¡Quen o puidera roubar!
Ó pasar pola Portela
A un gaitero ouín tocar.

Paco Rin-ran